

[Aage Frandsen.]

hensyn hertil. Det er i denne forbindelse væsentligt at understrege, at forslagene betragtes som en helhed.

Forslaget om kapitalstyring tager sigte på en demokratisering i toppen, medens forslaget om arbejdspladsdemokrati tager sigte på en demokratisering på gulvplanet. For begge forslag gælder det, at man ikke angriber ejendomsretten, men alene dispositionsretten, medens forslaget om lønmodtagernes andel i merværdien og etablering af en lønmodtagerfond angriber ejendomsretten og virker både som en styrkelse af kapitalstyringen og arbejdspladsdemokratiet.

Ud over at henvise til bemærkningerne til de tre forslag vil jeg her komme ind på nogle områder af mere principiel art.

Som det også står anført i bemærkningerne til forslaget om arbejdspladsdemokratiet, griber dette forslag ind i forhold, der hidtil har været overladt til arbejdsmarkedets parter. Men det har været en almindelig tendens ved fastlæggelse af regler for arbejdsmarkedet, at folketingene mere og mere har lovgivet om forhold, der hidtil har været aftalt mellem arbejdsmarkedets parter.

Det er dog slet ikke meningen med dette forslag, at folketingene skal afløse arbejdsmarkedets parter som den myndighed, der fastlægger regler for arbejdsmarkedet. Dette fremgår bl. a. af, at forslaget kun tilsigter at angive retningslinjer for en rammelov.

Forslaget tager sigte på at fratage arbejdsgiverne deres hidtidige næsten ene-vældige ret til at lede og fordele arbejdet ved at tildele lønmodtagernes valgte repræsentanter en slags vetoret i en række spørgsmål.

Meningen med forslaget er ikke at ændre beslutningsniveauet, men at placere lønmodtagerne med deres rettigheder på de steder, hvor afgørelserne træffes.

Derfor foreslås det, at lønmodtagerne får repræsentation i bestyrelse og direktion i virksomheder med mindst 10 ansatte, hvilket betyder, at der skal oprettes sådanne organer i virksomheder, hvor disse ikke findes, f. eks. i enkeltmandsejede virksomheder. Grænsen 10 er fastsat ud fra den opfattelse, at i virksomheder med under 10 ansatte er det unødvendigt at oprette formelle organer for at få demokratiet til at fungere. Her

skulle det være tilstrækkeligt at give beføjelserne til lønmodtagernes valgte repræsentanter.

Lønmodtagernes repræsentation i alle bestyrelser og direktioner, hvor der er 10 ansatte, kan betragtes som en videreførelse af bestemmelserne, der blev vedtaget ved ændringerne af aktieselskabsloven i foråret 1973.

Forslaget om kapitalstyring tager, som det også er anført i bemærkningerne til forslaget, primært sigte på, at fordelingen af kapitalressourcerne skal ske ud fra samfundsrentabilitetshensyn, og at denne fordeling skal ske efter retningslinjer fastsat af regeringen på baggrund af beslutninger truffet af folketingene. Og selv om den vedtagne lov om kapitalformidling er et skridt på vejen, er det efter SF's opfattelse ikke tilstrækkeligt. Endvidere viser diskussionen om loven om kapitalformidling, herunder Nationalbankens deltagelse heri, at det er nødvendigt, at Nationalbanken helt og holdent kommer under regeringens og folketingets kontrol.

Som det fremgår af bemærkningerne, er der flere formål, der ønskes opfyldt med forslaget om lønmodtagernes andel i merværdien og etablering af en lønmodtagerfond.

De forskellige regler for virksomhedernes bidrag og for placeringsregler afspejler delvis disse forskellige formål.

Baggrunden for at fritage virksomheder med under én beskæftiget lønmodtager (dvs. en lønmodtagerudgift på 60.000 kr.) er at fritage de virksomheder, hvor det er virksomhedsindehaveren og eventuelt dennes ægtefælle, der for den overvejende del skaber værditilvæksten.

Baggrunden for grænsen ved 10 ansatte — både med hensyn til afgiftsstørrelse og genplaceringen — er, at forslaget bl. a. skal sikre lønmodtagerne ejendomsretten til produktionsmidlerne. Dette gælder i mindre grad de små virksomheder (her defineret som virksomheder med under 10 ansatte). Derfor skal virksomheder med mindst 10 ansatte ifølge forslaget betale én procent mere i afgift, men denne afgift skal til gengæld blive automatisk indestående i virksomheden som lønmodtagerkapital, og ekstrafgiften er derfor at betragte som formueoverførsel fra kapitalejer til lønmodtager.

Spørgsmålet om udbetaling fra fonden til